

Contactpersoon

T. Buimer

Datum verzonden

27 juni 2018

Uw brief van/uw kenmerk

27 juni 2018

Bijlagen

-

Ons kenmerk**Onderwerp**

Reactie op de consultatie over het wetsontwerp inzake het abonnementstarief Wmo 2015.

Geachte lezer,

Vanuit de gemeente Heerde stuur ik u vanuit mijn functie als beleidsadviseur Wmo de reactie op de consultatie over het wetsontwerp inzake het abonnementstarief

inleiding:

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor het uitvoeren van de taken die gesteld worden in de Wet maatschappelijke ondersteuning. De Wmo is gebaseerd op een nieuwe filosofie dat de gemeenten de ondersteuning van thuiswonende burgers organiseren. Met ingang van de Wmo 2015 is de opdracht gegeven een transformatie door te voeren waarbij een verschuiving van zware naar lichte ondersteuning centraal staat. De concepten van de participatiesamenleving boden daarvoor de tools: benutten van eigen kracht en initiatief in de samenleving. Burgers niet alleen zien als zorgconsument maar ook als zorgproducent. Maatwerk in plaats van uniformiteit. En inclusief denken in plaats van een optelsom van doelgroepenbeleid.

Na de invoering in 2015 is dit Wmo-gedachtegoed regelmatig ondermijnd. De rechter maakte het moeilijker om de verschuiving van individuele naar algemene voorzieningen door te voeren. Nu lezen we het wetsontwerp over het abonnementstarief. Een abonnementstarief die voor zowel algemene als maatwerkvoorzieningen binnen de Wmo moet gelden. We voorzien dat het doorvoeren van dit wetsvoorstel zal leiden tot een aanzuigende werking, daarnaast staat het wetsvoorstel loodrecht op de uitgangspunten van de Wmo. Het leidt ertoe dat burgers niet meer worden aangezet tot het benutten van eigen kracht. Het nodigt de samenleving niet meer uit initiatief te nemen om zelf hun problemen op te lossen. Burgers worden uitgenodigd weer zorgconsument te worden. Ook concluderen wij dat het inzetten van een abonnementstarief voornamelijk een voordeel bieden aan de meer welgestelde burgers. De minder welgestelde burgers profiteerden al van een tarief van maximaal 17,50 per 4 weken.

De reactie hieronder gaat specifiek in op het van toepassing verklaren van de abonnementsstarief op algemene voorzieningen binnen de Wmo.

Stelling:

Deze reactie betreft het wetsontwerp met betrekking tot wijziging van artikel 2.1.4 lid 4. Hierbij de onderbouwing dat de abonnementsstarief (eigen bijdrage van maximaal 17,50) niet van toepassing mag worden verklaard op bijdragen die gevraagd worden op algemene voorzieningen binnen de Wmo.

Onderbouwingen:

1. juridische en beleidsmatige tegenstrijdigheden
2. tegenstrijdige informatie in toelichting op het ontwerpbesluit wijzigingen besluit langdurige zorg en uitvoeringsbesluit Wmo 2015
3. Onduidelijkheid over definitie algemene voorziening en duurzame hulpverlening
4. afbouw inzet huishoudelijke ondersteuning vanuit overheid
5. extra uitgaven voor de gemeente

1. en 2. Juridische en beleidsmatige tegenstrijdigheden

- a. Deze is niet in lijn met de afwegingskaders (IAK) die kaderstellend waren voor het conceptbesluit voor verlaging bijdrage Wlz-zorg en maatschappelijke ondersteuning. De integrale afwegingskaders spreken namelijk over een vaste eigen bijdrage voor maatwerkvoorzieningen en persoonsgebonden budgets en niet over een eigen bijdrage voor algemene voorzieningen (zie bijlage 1 voor bron)
- b. Volgens het besluit " verlaging bijdrage Wlz- zorg en maatschappelijke ondersteuning" (zie link in bijlage 1) wordt alleen een abonnementsstarief gevraagd voor maatwerkvoorzieningen en PGB's dus niet voor algemene voorziening.
- c. Er wordt in het besluit " verlaging bijdrage Wlz- zorg en maatschappelijke ondersteuning" (zie link in bijlage 1) in artikel 3.8 het eerste lid verwezen naar artikel 3.1 (lid 2 ?) van het uitvoeringsbesluit. Artikel 3.1 van het uitvoeringsbesluit verwijst naar artikel 2.4.1, eerste lid, onderdeel b van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 2.1.4

Lid 1 Bij verordening kan worden bepaald dat een cliënt een bijdrage in de kosten is verschuldigd:

- a. voor het gebruik van een algemene voorziening, niet zijnde cliëntondersteuning;*
- b. voor een maatwerkvoorziening dan wel een persoonsgebonden budget.*

Ook hier wordt kenbaar gemaakt dat het alleen om een bijdrage inzake maatwerkvoorzieningen dan wel persoonsgebonden budget gaat. Dus niet om een bijdrage in de algemene voorziening

- d. In de ontwerpnota van toelichting bij ontwerpbesluit wijzigingen besluit langdurige zorg en uitvoeringsbesluit Wmo 2015 staat op bladzijde 2 de volgende toelichting:

*Voor de invoering van het abonnementsstarief is een wetswijziging vereist, daarom kan de maatregel pas in 2020 volledig ingevoerd worden. In 2019 wordt gewerkt met een tussenvorm als eerste stap naar invoering van het toekomstige abonnementsstarief. De wijzigingen in dit Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 zullen gelden tot de wetswijziging. **De vormgeving van het toekomstige abonnementsstarief wordt in samenspraak met gemeenten verder uitgewerkt** (zie paragraaf 10 'Consultatie'). In het Regeerakkoord is opgenomen dat de verantwoordelijkheid voor de inning van de eigen*

*bijdrage kan worden geïntegreerd in het gemeentelijke domein. **Een onderzoek wordt uitgevoerd over de vormgeving van de uitvoering van de eigen bijdrage vanaf 2020. Voor verschillende uitvoeringsmodaliteiten wordt inzichtelijk gemaakt wat de gevolgen zijn voor onder andere cliënten, gemeenten, zorgaanbieders en ketenpartners.** Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek wordt een afweging gemaakt over waar de uitvoering wordt belegd vanaf 2020.*

In de ontwerpnota van toelichting bij ontwerpbesluit wijzigingen besluit langdurige zorg en uitvoeringsbesluit Wmo 2015 staat op bladzijde 10 (*paragraaf 10 'Consultatie'*) staat de volgende toelichting:

*De meeste reacties hadden betrekking op het abonnementstarief. Naar aanleiding daarvan zijn er minimale wijzigingen doorgevoerd in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 om bepaalde artikelen te verduidelijken. In de Nota van toelichting zijn daarnaast verschillende passages verduidelijkt. Er is verduidelijkt hoe deze algemene maatregel van bestuur zich verhoudt tot verdere wijzigingen van het kabinet rondom eigen betalingen. Tevens is er een duidelijkere toelichting op het verdere proces van de invoering van het abonnementstarief toegevoegd. **Gemeenten hebben via reacties op de internetconsultatie hun zorgen geuit over de mogelijke aanzuigende werking die het gevolg kan zijn van de invoering van een vaste maximale bijdrage. In overleg met de VNG is vastgesteld dat er geen zwaarwegende uitvoeringstechnische belemmeringen zijn om de voorgestelde wijzigingen in het Uitvoeringsbesluit per 1 januari 2019 tot uitvoering te brengen. De VNG en gemeenten zijn principieel tegen dit besluit, omdat het ingaat tegen de doelstelling van de Wmo 2015, om de eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van burgers centraal te stellen.** Gemeenten vrezen met name een gedragseffect bij de huishoudelijke hulp en wensen dit buiten het voorstel te houden. **Ten aanzien van de zorgen over mogelijke aanzuigende werking zijn bestuurlijke procesafspraken gemaakt gericht op een zorgvuldige standpuntbepaling over de structurele vormgeving van het abonnementstarief vanaf 2020***

Samenvattend: De invoering van de voorgestelde wetswijziging heeft de aanzuigende werking, het ondermijnt de door de overheid aangegeven doelstelling van de Wmo 2015 en het is niet uitvoerbaar in het huidige digitale ondersteuningssystemen (b.v. CAK)

Daarnaast liggen de volgende vragen nog voor:

1. Hoe en waar gaan we de eigen bijdrage van algemene voorzieningen registreren (het CAK kan dit nog niet)
2. Welke algemene voorziening gaan we registreren?

3. Definitie algemene voorziening en duurzame hulpverlening?

Wat is de definitie van een Algemene voorziening? Deze is wettelijk bepaald echter geeft geen antwoord in relatie tot wat er met duurzame hulpverlening wordt bedoeld. Wat wordt er bedoeld met duurzame hulpverleningsrelatie? Hulpverlening kan namelijk op veel manieren gegeven worden, door familie, vrienden, burens, vrijwilligers, mantelzorgers, welzijnsmedewerkers en zorgverleners.

Artikel 2.1.4 lid 4 geeft aan dat in ieder geval algemene voorzieningen ter compensatie van beperkingen in de participatie of zelfredzaamheid waarbij een duurzaam hulpverleningsrelatie wordt aangegaan onder de eigen bijdragesystematiek (artikel 2.1.4 lid 3) vallen.

Betekent dit dat algemeen maatschappelijk werk hieronder valt, of tafeltjes dekje die dagelijks bij de mensen thuis komt om maaltijden te brengen. Misschien ook de eigen bijdrage die men betaald inzake het collectief vervoer? En de bijdrage inzake Medische en sociaal alarmering, er zijn veel gemeenten die hier subsidie voor geven maar de klant betaald nog wel een eigen bijdrage?

Hoe zit het met de eigen bijdrage voor een algemene voorziening in de vorm van dagbesteding of een ouderensoos (door welzijn georganiseerd en deels gesubsidieerd vanuit gemeenten, klanten betalen per keer een eigen bijdrage)?

Wat definiëren we als duurzame hulpverlenersrelatie tussen degenen aan wie een voorziening wordt verstrekt en de betrokken hulpverlener? Waar registreren we eigen bijdrage en wanneer weten we en de klant of men al 17,50 heeft betaald?

In hoeverre verhoudt deze voorgestelde wetwijziging inzake artikel 2.1.4 lid 4 zich tot de bestuurlijke afspraken om een zorgvuldige standpuntbepaling over structurele vormgeving van het abonnementstarief vanaf 2020. Er wordt voorbij gegaan aan de consequenties om de algemene voorziening te betrekken in de eigen bijdrage regeling (abonnementstarief Wmo 2015). Het lijkt me zinvol eerst deze in kaart te brengen voordat men al de voorgestelde wetwijziging onder 2.1.4 lid 4 toepast.

4. Financiële afweging in relatie tot visie:

Over de aanzuigende werking is al veel geschreven. Weegt de abonnementstarief op tegen de gevolgen die dit heeft op het systeem? Immers draagkrachtige inwoners van Nederland die voorziening zelf kunnen betalen en dat nu ook doen, zullen een beroep doen op een voorziening bij de gemeente, waar ze recht op hebben. Het voorstel voor een abonnementstarief ondermijnt de visie die het rijk heeft uitgedragen om iedereen in zijn eigen kracht te zetten.

Als je algemene voorzieningen erbuiten houdt geeft dit gemeenten de mogelijkheden om b.v. de huishoudelijke hulp of dagbesteding via een algemene voorziening te organiseren en daarbij de (niet inkomensafhankelijk) eigen bijdrage aan te passen aan het budget van de gemeente (raadsbevoegdheid). Het is ook mogelijk om de huishoudelijke hulp langzaam over te laten gaan naar de private sector. Door lokaal langzaam de eigen bijdrage te verhogen (immers de huishoudelijk hulp budgetten die van uit het rijk worden aangeboden zijn niet meer toereikend) went de inwoner aan de extra kosten en is de geleidelijke stap naar privatisering draagbaar.

Nederland is bekend als land die huishoudelijk hulp bekostigd, De overheid heeft in het verleden uitspraken gedaan dat men huishoudelijk ondersteuning niet meer (volledig) wil bekostigen en het liefst wil laten uitvoeren via de private sector. Hoe staat de overheid daar nu in?

Als laatste wil ik vermelden dat de eigen bijdragesystematiek (abonnementstarief) voor de welgesteldere inwoners van Nederland wat oplevert, maar voor de gemeenten veel extra uitgaven met zich meebrengen die beperkt gecompenseerd worden. Het

gaat hierbij om grote bedragen ondanks de compensatie die is aangegeven in de meicirculaire 2018.

Op huishoudelijk ondersteuning worden gemeenten ook nog geconfronteerd met extra uitgaven in verband met de nieuwe cao huishoudelijke hulp en de AMvB inzake reële tarieven. Als de bijdrage voor een algemene voorziening door de raad van de gemeente bepaald kan worden kan men door het bepalen van de bijdrage in de algemene voorziening anticiperen op de verminderde inkomsten. Het leidt mogelijk wel tot stapeling van kosten tussen de abonnementsbijdrage en de eigen bijdrage voor algemene voorzieningen, echter die blijft in de voorgestelde wetvoorstel ook (deels) bestaan.

Ik wil ook het AEF onderzoek nog hierbij vermelden. Gemeenten ervaren de verdeelmodellen voor de rijksmiddelen uit de integratie uitkering sociaal domein als richtinggevend, zo constateert AEF. 'Het gevolg van deze ontwikkeling is dat het verdeelmodel een eigen werkelijkheid creëert: gemeenten passen hun beleid aan op het budget. Daarmee wordt voorbijgegaan aan de bedoeling van het gemeentefonds als een vrij besteedbaar budget, waarmee gemeenten eigen beleidskeuzes kunnen maken.'

<https://www.aef.nl/financien-sociaal-domein>

<https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/nieuws/verdeelmodellen-moeten-op-de-schop.9586770.lynkx>

Samenvattend:

1. Het abonnementstarief ondermijnt de visie die eerder is uitgedragen door de overheid.
2. Door algemene voorzieningen buiten de abonnementstarief te houden, kan lokaal beleid bepalen in hoeverre men deze voorziening wil blijven faciliteren en wordt het ook landelijk gezien betaalbaar gehouden.

Met vriendelijke groet,

Ties Buimer
Strategisch Adviseur Sociaal Maatschappelijke Verbinding
Gemeente Heerde

Bijlage 1

Uit: **Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK) welke gebruikt is voor conceptbesluit voor verlaging bijdrage Wlz-zorg en maatschappelijk ondersteuning**

Bron/link:

<https://www.internetconsultatie.nl/besluitverlagingbijdragezorgenondersteuning>

6. Wat is het beste instrument?

Wijziging van het Besluit langdurige zorg en het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 waarin de hoogte van de eigen bijdrage voor Wlz-zorg en maatschappelijke ondersteuning wordt geregeld. Met deze algemene maatregel worden per 1 januari 2019 het Besluit langdurige zorg en het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 gewijzigd en wordt geregeld:

- een vaste maximale bijdrage van €17,60 per bijdrageperiode voor maatwerkvoorzieningen en persoonsgebonden budgetten (pgb's) in de zin van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015), niet zijnde beschermd wonen, woningaanpassingen en opvang,